

БАЗОВІ ПОЗИЦІЇ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕКЛАРАНТА

Бакуменко Р.,

студент;

Науковий керівник Гузенко О.П.

Донецький юридичний інститут МВС України

кандидат економічних наук, доцент

Правові основи діяльності декларанта займають одне з провідних місць в наукових дискусіях при вивченні питань діяльності митних органів. Зазначене явище пов'язано з тим, що функціональні обов'язки декларанта, які висвітлено в Митному кодексі України (далі – МКУ) [1] потребують уточнення з огляду на зміни, які регламентує законодавець. Крім того, у разі адаптації пропозицій щодо покращення роботи митниць, як правило за змістовністю їх пов'язують з уточненням базових обов'язків декларанта.

Проблема правового статусу декларанта має доволі дискусійний характер та відзначається значною увагою науковців. До їх складу варто включити таких вчених як В. В. Ченцов, С. В. Кувакін, А. В. Мазур та ін. [2], А. І. Годяк, О. М. Люшик, Я. П. Павлович-Сенета [3], Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський [4], О.П. Гребельник [5], А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко [6], О. Т. Зима [7] інші. У своїх працях науковці обґрунтовують той факт, що зміни правового регламентування дій декларанта мають відбуватися за умови змін, які відбуваються в фінансово – економічному середовищі країни.

Нагадаємо, чинний МКУ [1] закріплює основні положення, які стосуються декларанта як суб'єкта та учасника митно-правових відносин. Так, у п. 8 ч. 1 ст. 4 МКУ [1] законодавець регламентує визначення понятійної категорії «декларант». При цьому наголошує на тому, що декларантом визначається особа, яка «...самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування».

Слід віддати належне законодавцю, який не лише визначає коло осіб, які можуть мати статус декларанта, а перш за все, розкриває умови їх правової сфери діяльності. Тобто законодавець регламентує наступне:

- декларантами можуть бути підприємства або громадяни, яким належать товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, або уповноважені ними митні брокери (посередники);

- декларантами товарів і транспортних засобів, що належать громадянам, крім того, можуть бути громадяни, уповноважені власниками зазначених

товарів і транспортних засобів на здійснення декларування нотаріально засвідченими дорученнями;

- підприємства можуть бути декларантами, за умови перебування їх на обліку в органах доходів і зборів України;

- громадяни можуть бути декларантами після досягнення ними 16-річного віку.

Розкриваючи осіб, які можуть мати статус декларанта законодавець звертає увагу на той факт, що декларантами можуть бути тільки резиденти, крім випадків переміщення через митний кордон України:

- громадянами – особистих речей, транспортних засобів особистого користування та інших товарів для особистих, сімейних чи інших потреб, не пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності;

- особами, які мають пільги згідно із ст. ст. 386, 388, 389, 391, 392 Митного кодексу України - товарів, у зв'язку із ввезенням яких на митну територію України та вивезенням їх за межі цієї території такі пільги надаються;

- представництвами іноземних фірм – товарів, що не підлягають відчуженню та призначені для службового користування цих представництв при декларуванні у митні режими тимчасового ввезення, реекспорту, транзиту, а також імпорту щодо товарів, ввезених для власних потреб таких представництв;

- іноземними перевізниками – товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються територією України прохідним транзитом;

- інших випадків, коли відповідно до законодавства України нерезидент має право розпоряджатися товарами на митній території України.

Наукові дискусії доволі довгий термін тривають навколо питань прав і обов'язків декларантів. На даний час права і обов'язків декларантів регламентовано МКУ [1]. Законодавець регламентує декларантам право виступати:

- по-перше, при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України або при зміні митного режиму щодо товарів на підставі зовнішньоекономічного договору, укладеного резидентом, – резидент, яким або від імені якого укладено цей договір;

- по-друге, в інших випадках – особа, яка відповідно до законодавства України має право вчиняти щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення юридично значущі дії від свого імені.

Разом з тим, законодавець наголошує на тому, що помимо прав декларант зобов'язаний:

- здійснити декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до порядку, встановленого Митним кодексом України;
- на вимогу органу доходів і зборів пред'явити товари, транспортні засоби комерційного призначення для митного контролю і митного оформлення;
- надати органу доходів і зборів передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних формальностей;
- у випадках, визначених законодавством, сплатити митні платежі або забезпечити їх сплату;
- сплатити інші платежі, контроль за справлянням яких покладено на органи доходів і зборів.

Узагальнюючи вищевикладене можна зробити ряд висновків. По-перше, в Україні поняття, права і обов'язки декларанта закріплено на законодавчому рівні. По-друге, законодавець не лише надає перелік прав і обов'язків декларанта, а й визначає умови їх адаптації. По-третє, наукова спільнота переймаючись поставленою проблемою пропонує проводити корегування дій декларанта в залежності від змін, які відбуваються в економічному просторі країни.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Митне право України : навч. посіб. / [В. В. Ченцов, С. В. Кувакін, А. В. Мазур та ін.]; за заг. ред. В. В. Ченцова та Д. В. Приймаченка. Вид. 3-тє. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2014. 328 с.
3. Митне право України : навч. посіб./ [А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета]. – Львів : СПОЛОМ, 2017. 308 с.
4. Митна справа: підручник / [Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський] ; за ред. П.В. Пашка. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 572 с.
5. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 4-те вид. оновл. та до- повн. / К.: Центр учбової літератури, 2014. 472 с.
6. Митна справа: підручник / [А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко]. К.: Центр учбової літератури, 2010. –308 с.
7. Зима О.Т. Митне право: конспект лекцій. Харків: Право, 2018. 126 с.